

ทัศนคติเชิงจริยธรรมตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก

ETHICAL ATTITUDE BASED ON PERCEPTION OF NURSING STUDENTS UNDER THE JURISDICTION OF PRABOROMARAJCHANOK INSTITUTE

สุนีย์รัตน์ บุญศิลป์ (Suneerat Boonsin) M.N.S.¹

ประกริต รัชวัตร (Pragrit Rachawat) M.Sc.²

สุรางค์ เปื้องเดช (Surang Preungdej) M.Sc.³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติเชิงจริยธรรมและเปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกในแต่ละชั้นปี กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต จำนวน 745 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุดแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามทัศนคติเชิงจริยธรรมตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและหาความเที่ยงของแบบสอบถามโดยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ 0.83 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปีมีทัศนคติเชิงจริยธรรมด้านความยุติธรรม ด้านความอดุสาหะ ด้านความมีระเบียบวินัยและด้านความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อยู่ในระดับดีมาก ส่วนทัศนคติเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี ด้านความเมตตากรุณาและด้านความเสียสละอยู่ในระดับปานกลาง

2. นักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปีมีทัศนคติเชิงจริยธรรมแตกต่างกันในด้านความรับผิดชอบ ด้านความเมตตากรุณา ด้านความอดุสาหะ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความเสียสละ และด้านการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ทัศนคติเชิงจริยธรรมด้านความยุติธรรม ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคีไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ : ทัศนคติเชิงจริยธรรม นักศึกษาพยาบาล

¹พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ (ด้านการสอน) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี Email: sara.buri@hotmail.com

²พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ (ด้านการสอน) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี Email: prung1954@hotmail.com

³พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ (ด้านการสอน) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี Email: prakrit_rach@hotmail.com

Abstract

The purpose of this descriptive study as to compare ethical attitude of nursing students registered at nursing colleges under the jurisdiction of Praboromarajchanok Institute, the Ministry of Public Health. A total of 745 nursing students of bachelor of nursing science program, who were studying in the academic year of 2554 B.E., were randomly selected. Data were collected by using a set of questionnaire with 2 parts: demographic data and ethical attitude. The questionnaires were tested for content validity and reliability, Cronbach's alpha coefficient was .83. Data were analyzed by using descriptive statistics and One Way Analysis of Variance with the level of significant at .05.

The major findings were as follows:

1. Students year one to four had good level of ethical attitude in justice, diligent, discipline, and respect of human dignity. The rest of ethical attitude including responsibility, faithfulness, unity, kindness, and sacrifice were at moderate level.
2. The ethical attitude of students year one to four was significantly different ($p < .05$) for responsibility, kindness, diligent, discipline, sacrifice, and respect to human dignity; on the other hand, the justice, honesty, unity were not statistically difference.

Keywords: ethical attitude, nursing students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จริยธรรมเป็นหลักของการประพฤติที่ดีงามของบุคคลทั้งกายวาจาและใจบุคคลที่มีจริยธรรมย่อมปฏิบัติตามหลักที่ดีงามของสังคมและเมื่ออยู่ในวิชาชีพใดย่อมปฏิบัติตามหลักที่ดีงามของวิชาชีพนั้น วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ให้การบริการที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ต้องยึดคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักในการปฏิบัติ ซึ่งสังคมให้ความคาดหวังว่าผู้ที่ประกอบวิชาชีพพยาบาลต้องมีเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมประจำใจ ถ้าผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลขาดซึ่งการมีจริยธรรมการช่วยเหลือผู้ป่วยจะเป็นเพียงการช่วยเหลือทางกายเท่านั้น แต่ไม่สามารถเข้าถึงความต้องการทางด้านจิตใจของผู้ป่วยได้เลย จริยธรรมจึงเปรียบเสมือนกฎที่คอยควบคุมความประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพ ให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานและมีคุณภาพ หน้าที่สำคัญของพยาบาลคือ การช่วยเหลือบุคคลที่ปกติธรรมดา หรือ

ผู้ที่เจ็บป่วยไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ให้หายคืนสู่สภาพของการมีสุขภาพสมบูรณ์ ช่วยประคับประคองให้ผู้ป่วยวาระสุดท้ายได้พบกับความตายอย่างสงบ พ้นจากความทุกข์ทรมานอย่างดีที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ (อุบลรัตน์ โปธิพัฒน์ชัย, 2550) ดังนั้นการปฏิบัติงานของพยาบาลจึงเป็นการปฏิบัติงานที่มีคุณค่าทั้งทางตรงและทางอ้อม ต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ความเอื้ออาทร ความเสียสละ และหลักจริยธรรมที่สำคัญคือ ความเมตตา กรุณา ความเข้าใจในความเป็นมนุษย์ของผู้ป่วยและการตอบสนองความต้องการของผู้ป่วย

วิทยาลัยพยาบาลคือองค์กรที่ผลิตบัณฑิตพยาบาลเพื่อให้บริการด้านสุขภาพแก่สังคม จึงต้องคำนึงถึงการปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษาเป็นอย่างมาก ซึ่งคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์และเป็นปัจจัยสำคัญของคุณภาพบัณฑิตตามเจตนารมณ์ของพระราช

บัญญัติการศึกษาแห่งชาติและกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตและสังคม ดังนั้นสถาบันจึงควรมีการวัดระดับความสำเร็จของการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่สถาบันจัดให้กับนักศึกษา (สถาบันพระบรมราชชนก, 2553)

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้นักศึกษาพยาบาลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกแต่ละชั้นปี

คำถามการวิจัย

1. ทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกอยู่ในระดับใด
2. ทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกแต่ละชั้นปีมีความแตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

1. ทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกแต่ละชั้นปีมีความแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ในปีการศึกษา 2554 ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 - 4

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

ทัศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกหรือการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่างๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้นๆ มากน้อยเพียงใด โดยแบ่งระดับทัศนคติเชิงจริยธรรมเป็น 3 ระดับ คือ

1. ทัศนคติเชิงจริยธรรมที่ไม่ดี หมายถึง ความรู้สึกหรือการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่างๆ ที่ขัดต่อกฎเกณฑ์ของสังคม หลักศาสนา เป็นทัศนคติที่แสดงถึงการทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัว
2. ทัศนคติเชิงจริยธรรมดีปานกลาง หมายถึง ความรู้สึกหรือการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่างๆ ที่แสดงถึงการกระทำที่เห็นความสำคัญของผู้อื่น คำนึงถึงกฎเกณฑ์ของผู้อื่นแม้ว่ากฎเกณฑ์อาจจะ/หรือไม่สอดคล้องลักษณะจริยธรรมที่ต้องการวัดแต่เป็นสิ่งที่สังคมพอยอมรับได้

3. ทัศนคติเชิงจริยธรรมที่ดี หมายถึง ความรู้สึกหรือการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่างๆ ที่แสดงถึงการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ตระหนักในหน้าที่ความสงบสุขในสังคม เห็นคุณค่าในความเป็นคน มีมโนธรรมสอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน แสดงออกถึงความเป็นผู้มีวิจรรณญาณ มีการไตร่ตรอง รอบคอบด้วยปัญญาและเหตุผล

ความรับผิดชอบ หมายถึง การที่นักศึกษาพยาบาลปฏิบัติหน้าที่ด้วยความละเอียด รอบคอบ พร้อมทั้งจะรับผิดชอบในผลงานของตน มีความพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

ความยุติธรรม หมายถึง การที่นักศึกษาพยาบาลปฏิบัติงานด้วยความเที่ยงตรง สอดคล้องกับความเป็นจริงและเหตุผล ไม่มีความลำเอียง

ความซื่อสัตย์ หมายถึง การที่นักศึกษาพยาบาลประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ตรงต่อความเป็นจริงทั้งตนเองและผู้อื่น

ความสามัคคี หมายถึง การที่นักศึกษาพยาบาลให้ความร่วมมือกระทำกิจกรรมใดๆ โดยถือประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

ความเมตตา กรุณา หมายถึง การที่นักศึกษาพยาบาลมีความปรารถนาจะให้ผู้อื่นเป็นสุขและคิดจะช่วยเหลือให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

ความอดุสาหะ หมายถึง การที่นักศึกษาพยาบาลมีความพยายามในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดความสำเร็จของงาน

ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การที่นักศึกษาสามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติถูกต้องตามกฎระเบียบข้อบังคับ

ความเสียสละ หมายถึง การที่นักศึกษารูจักแบ่งปันให้แก่บุคคลอื่นที่ควรให้ด้วยความเต็มใจ

ความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หมายถึง การที่นักศึกษาพยาบาลมีการประพฤติปฏิบัติโดยคำนึงถึงสิทธิที่บุคคลอื่นควรจะได้รับ

นักศึกษาพยาบาล หมายถึง นักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 1 - 4 ปี การศึกษา 2554 ของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 1 - 4 ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุขในปีการศึกษา 2554

กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยเริ่มจากการสุ่มตัวแทนรายชื่อวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งที่สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จากจำนวนทั้งหมด 29 แห่ง ซึ่งใช้สัดส่วน 1 : 2 ได้จำนวนวิทยาลัยทั้งหมด 14 แห่ง โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างแต่ละวิทยาลัยจำนวน 50 คน จากนั้นทำการจับฉลากเลขที่ของนักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปี แยกตามชั้นปี ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 745 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ ศิริวรรณ แซ่เตียว และคณะ (2548) มีข้อความครอบคลุมทั้งหมด 9 ด้าน ด้านละ 3 สถานการณ์รวมทั้งหมด 27 สถานการณ์ โดยในแต่ละสถานการณ์มีจำนวนคำตอบให้ตอบ 2 ข้อ นักศึกษาต้องตอบทั้ง 2 ข้อ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของ ลิเกิร์ตมี 5 ระดับ คะแนน 1 - 5 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

แบบสอบถามมีข้อความทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้ ช่วงคะแนนเฉลี่ย > 22 หมายถึง ทัศนคติเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับมาก อยู่ระหว่าง 15 - 22 หมายถึง ทัศนคติเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง และ < 15 หมายถึง ทัศนคติเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับน้อย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

คณะผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ ศิริวรรณ แซ่เตียว และคณะ (2548) และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา หลังจากนั้นนำมาแก้ไขและตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำไปใช้กับนักศึกษาพยาบาลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อดูค่าอำนาจจำแนกโดยวิธีการแจกแจงที (t-distribution) และทำการคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้ข้อคำถามที่ใช้ได้จริงทั้ง 27 ข้อ และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83

โดยมีค่าความเชื่อมั่นรายด้านดังนี้ ด้านความรับผิดชอบเท่ากับ .83 ด้านความยุติธรรมเท่ากับ .83, ด้านความซื่อสัตย์เท่ากับ .81, ด้านความสามัคคีเท่ากับ .82, ด้านความเมตตาเท่ากับ .84, ด้านความอดุสาหะเท่ากับ .83, ด้านความมีระเบียบวินัยเท่ากับ .82, ด้านความเสียสละเท่ากับ .84 และด้านความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่ากับ .83

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษาพยาบาลหลังได้รับอนุญาต จึงส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีแต่ละแห่งที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ขอความอนุเคราะห์ในการแจกและรวบรวมแบบสอบถามเมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับจำนวน 745 ฉบับ และนำมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ร่วมวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรีเอกสารหมายเลข EC 1-015/2554 คณะผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิ์โดยเขียนอธิบายวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย ประโยชน์

ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำวิจัยแนบพร้อมกับแบบสอบถาม และให้กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจในการเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมการวิจัยและมีสิทธิ์ในการถอนตัวจากการเข้าร่วมการวิจัยเมื่อใดก็ได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปของ SPSS (Statistical Package the Social Sciences) โดยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้สถิติเชิงบรรยายหาจำนวนและร้อยละ ส่วนข้อคำถามทัศนคติเชิงจริยธรรมรายข้อวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงบรรยายหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบพฤติกรรมจริยธรรมแยกตามชั้นปี โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way Analysis of Variance) และถ้ามีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีของ Least Significant Difference (LSD)

ผลการวิจัย

1. นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 94.60 เพศชาย ร้อยละ 5.4 ส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ในระหว่าง 2.51-3.00 คิดเป็นร้อยละ 39.9 รองลงมาคือ 3.01 - 3.50 ร้อยละ 30.6 นักศึกษาส่วนใหญ่เข้ามาศึกษาในวิชาชีพพยาบาล ด้วยเป็นความประสงค์ของผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 70.60 รองลงมาสมัครใจมาเรียนเพราะชอบ/รักในวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 60.80

2. นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ทุกชั้นปีมีทัศนคติเชิงจริยธรรมด้านความยุติธรรม ด้านความอดุสาหะ ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อยู่ในระดับมาก ส่วนทัศนคติเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี ด้านความเมตตากรุณา และด้านความเสียสละอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 21.87$, S.D. = 1.77) รองลงมาคือ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4

($\bar{X} = 21.45, S.D. = 2.13$) นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 21.06$,
ชั้นปีที่ 1 ($\bar{X} = 21.44, S.D. = 1.81$) ส่วนนักศึกษา S.D. = 1.84) (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 1-4
จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม

ทัศนคติเชิงจริยธรรม	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 2		ชั้นปีที่ 3		ชั้นปีที่ 4		รวมทุกชั้นปี	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านความรับผิดชอบ	21.38	2.82	20.76	2.91	20.76	2.56	20.48	2.80	20.89	2.80
ด้านความยุติธรรม	24.48	3.51	24.23	3.53	24.74	3.35	24.05	3.97	24.37	3.59
ด้านความซื่อสัตย์	21.66	3.10	21.73	3.28	22.37	3.55	21.83	4.22	21.86	3.52
ด้านความสามัคคี	20.68	2.87	20.34	2.71	20.26	2.76	20.89	3.14	20.55	2.87
ด้านความเมตตากรุณา	19.75	2.49	18.95	3.01	19.30	2.55	18.75	2.96	19.22	2.78
ด้านความอดุสาหะ	21.84	3.04	22.12	3.34	22.91	3.15	23.01	3.59	22.39	3.30
ด้านความมีระเบียบวินัย	23.38	3.67	23.00	3.79	24.11	3.73	23.58	4.06	23.47	3.81
ด้านความเสียสละ	17.40	2.85	18.00	2.47	18.65	2.82	17.59	3.37	17.87	2.90
ด้านความเคารพในศักดิ์ศรี	22.42	3.56	22.94	4.01	23.71	3.88	22.83	4.15	22.92	3.90
ความเป็นมนุษย์										
ค่าเฉลี่ยทัศนคติเชิงจริยธรรม	21.44	1.81	21.34	1.90	21.87	1.77	21.45	2.13	21.50	1.90
โดยรวมทุกด้าน										

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของ
ทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลสังกัด
สถาบันพระบรมราชชนกพบว่า นักศึกษาพยาบาลศาสตร์
ทุกชั้นปีมีทัศนคติเชิงจริยธรรมโดยรวมไม่แตกต่างกัน
แต่พิจารณารายด้านพบว่า ด้านความรับผิดชอบ ด้าน
ความเมตตากรุณา ด้านความอดุสาหะ ด้านความ

มีระเบียบวินัย ด้านความเสียสละ และด้านความเคารพ
ในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนทัศนคติเชิงจริยธรรม
ด้านความยุติธรรม ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี
และโดยรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติ (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระหว่างชั้นปี 1 - 4

ตัวแปร	SSb	MS	F
ด้านความรับผิดชอบ	88.30	29.43	3.79*
ด้านความยุติธรรม	44.11	14.70	1.14
ด้านความซื่อสัตย์	53.47	17.82	1.45
ด้านความสามัคคี	45.55	15.18	1.85
ด้านความเมตตากรุณา	114.60	38.20	5.04*
ด้านความอดุสาหะ	186.87	62.29	5.83*
ด้านความมีระเบียบวินัย	113.60	37.87	2.62*
ด้านความเสียสละ	159.53	53.18	6.47*
ด้านการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	153.45	51.15	3.39*
โดยรวม	2204.45	734.82	2.52

* $p < .05$

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของทัศนคติเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ
ในนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 1- 4

ทัศนคติเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ	\bar{X}	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 1	21.38	-	.6224	.6258	.9072*
ชั้นปีที่ 2	20.76		-	.0034	.2848
ชั้นปีที่ 3	20.76			-	.2814
ชั้นปีที่ 4	20.48				-

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยมากกว่าชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของทัศนคติเชิงจริยธรรมด้านความเมตตากรุณา
ในนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 1 - 4

ทัศนคติเชิงจริยธรรมด้านความเมตตากรุณา	\bar{X}	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 1	19.75	-	.8001*	.4498	1.0011*
ชั้นปีที่ 2	18.95		-	-.3503	.2010
ชั้นปีที่ 3	19.30			-	.5513
ชั้นปีที่ 4	18.75				-

* $p < .05$

จากตารางที่ 4 พบว่า นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยมากกว่าชั้นปีที่ 2 และ ชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของทัศนคติเชิงจริยธรรมด้านความอดุสาหะ
ในนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ในชั้นปีที่ 1 - 4

ทัศนคติเชิงจริยธรรมด้านความอดุสาหะ	\bar{X}	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 1	21.84	-	-.2825	-1.0703*	-1.1725*
ชั้นปีที่ 2	22.12		-	-.7877	-.8900*
ชั้นปีที่ 3	22.91			-	-.1022
ชั้นปีที่ 4	23.01				-

* $p < .05$

จากตารางที่ 5 พบว่า นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยมากกว่าชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 นอกจากนี้ยังพบว่าชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยมากกว่าชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของทัศนคติเชิงจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย
ในนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 1- 4

ทัศนคติเชิงจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย	\bar{X}	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 1	23.38	-	.3827	-.7312	-.2035
ชั้นปีที่ 2	23.00	-	-	-1.1139*	.5862
ชั้นปีที่ 3	24.11	-	-	-	.5277
ชั้นปีที่ 4	23.58	-	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 6 พบว่า นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยมากกว่าชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของทัศนคติเชิงจริยธรรมด้านความเสียสละ
ในนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 1- 4

ทัศนคติเชิงจริยธรรม ด้านความเสียสละ	\bar{X}	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 1	17.40	-	.6005	-1.2430*	-.1831
ชั้นปีที่ 2	18.00	-	-	-.6425	.4174
ชั้นปีที่ 3	18.65	-	-	-	1.0599*
ชั้นปีที่ 4	17.59	-	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 7 พบว่า นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยมากกว่าชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของทัศนคติเชิงจริยธรรมด้านความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
ในนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 1 - 4

ทัศนคติเชิงจริยธรรม ด้านความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	\bar{X}	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 1	22.42	-	-.5190	-1.2829*	-.4028
ชั้นปีที่ 2	22.94	-	-	-.7640	.1162
ชั้นปีที่ 3	23.71	-	-	-	-.8801
ชั้นปีที่ 4	22.83	-	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 8 พบว่า นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยมากกว่าชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ทศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลศาสตร์บัณฑิตชั้นปีที่ 1-4 ของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก มีทศนคติเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความยุติธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ด้านความอดุสาหะและส่วนด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี ด้านความเมตตา กรุณา และด้านความเสียสละอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกับผลการศึกษาของ ศิริวรรณ แซ่เตียวและคณะ (2548) ที่พบว่า ทศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า การได้รับการปลูกฝังค่านิยมวิชาชีพที่ต้องให้การพยาบาลต่อผู้รับบริการทุกคนเท่าเทียมกัน เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิผู้ป่วย ซึ่งนักศึกษาจะได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากการเรียนในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทั้งในหอผู้ป่วยและในชุมชน อีกทั้งหลักสูตรปัจจุบันที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ให้การดูแลอย่างเอื้ออาทร สิ่งเหล่านี้คือส่วนหนึ่งของวิธีการปลูกฝังจริยธรรม (อภิวัฒน์ แก้ววรรณรัตน์, 2547) ที่อาจก่อให้เกิดการพัฒนาจริยธรรมด้านดังกล่าวให้อยู่ในระดับดี

ทั้งนี้ทศนคติเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี ด้านความเมตตา กรุณา และด้านความเสียสละอยู่ในระดับปานกลาง อาจกล่าวได้ว่าในการเรียนวิชาชีพพยาบาลนั้นจะต้องเผชิญกับปัญหาและใช้ความอดทนในการเรียนเนื้อหาที่มีความซับซ้อนในภาคทฤษฎี และการฝึกภาคปฏิบัติที่ต้องมีบทบาทรับผิดชอบมากขึ้น มีการขึ้นเวรบาย ดึก อาจทำให้เกิดความเหนื่อยล้าและมุ่งแต่จะคาดหวังให้

ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้จนขาดความเอื้ออาทร การเอาใจใส่ความรู้สึกบุคคลอื่น ๆ ทั้งนี้ นักศึกษาพยาบาลเมื่อเริ่มเรียนวิชาชีพพยาบาลครั้งแรกจะมีความสำนึกที่เต็มเปี่ยมไปด้วยจิตใจที่เสียสละเพื่อผู้อื่นหรือปรารถนียนิยม (altruism) ความเมตตา กรุณา ความกระตือรือร้น และการตระหนักถึงศักดิ์ศรีคุณค่าความเป็นมนุษย์ แต่เมื่อสำเร็จการศึกษาและปฏิบัติหน้าที่อย่างสมบูรณ์ ภาพลักษณ์จะเปลี่ยนไป มักมีความเฉยชา ไม่อาทร อาจมีเหตุมาจากภาระงานที่หนัก ความเคยชิน และมุ่งทำงานเฉพาะหน้ามากกว่าคำนึงจิตใจ (สิวลี ศิริโล, 2551)

2. การเปรียบเทียบทศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปี

ผลการวิจัยพบว่าค่าเฉลี่ยทศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ($\bar{x} = 21.44$, S.D. 1.81) ชั้นปีที่ 2 ($\bar{x} = 21.34$, S.D. 1.90) ชั้นปีที่ 3 ($\bar{x} = 21.87$, S.D. 1.77) ชั้นปีที่ 4 ($\bar{x} = 21.45$, S.D. 2.13) มีค่าเฉลี่ยทศนคติเชิงจริยธรรมโดยรวมไม่แตกต่างกันนั้น อาจกล่าวได้ว่า ด้วยปรัชญาและลักษณะของหลักสูตรวิธีการจัดการเรียนการสอนของสถาบันพระบรมราชชนก ที่มุ่งเน้นสร้างบัณฑิตพยาบาลทุกชั้นปีให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาล ประกอบกับการใช้ชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีบริบทลักษณะเดียวกัน เช่น หอพัก สถานที่เรียน จึงอาจทำให้นักศึกษาแต่ละชั้นปีมีทศนคติเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ซึ่ง ดวงเดือน พันธุมนาวิ 2524: 23 อ้างใน ศิริวรรณ แซ่เตียวและคณะ, 2548 กล่าวว่า ทศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลเกี่ยวข้องกับค่านิยมในสังคมนั้น ๆ และทศนคติจะเปลี่ยนไปเมื่อเวลาเปลี่ยนไป จึงเห็นได้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 มีแนวโน้มค่าเฉลี่ยทศนคติเชิงจริยธรรมลดลง นอกจากนี้สิ่งที่ทำให้ทศนคติหรือความรู้สึกต่อวิชาชีพพยาบาลเปลี่ยนแปลงไปคือการได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์มากขึ้นในชั้นปีที่สูงขึ้น ซึ่ง Bandura (1977) เชื่อว่าพัฒนาการทาง

จริยธรรมเป็นพัฒนาการพฤติกรรมของบุคคลเป็นผลมาจากการปรับตัวเข้าสังคมและอิทธิพลสิ่งแวดล้อมภายนอก ประสบการณ์ที่ได้จากการแสดงพฤติกรรมที่ผ่านมา มีผลต่อการเลือกแสดงพฤติกรรมในครั้งต่อไป

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยทัศนคติเชิงจริยธรรมรายด้านพบว่า มีทัศนคติเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ด้านความเมตตา กรุณา ด้านความอดุสาหะ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความเสียสละ และด้านการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความยุติธรรม ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความสามัคคีไม่มีความแตกต่างกัน

ด้านความรับผิดชอบและด้านความเมตตา กรุณา นักศึกษาชั้นปีที่ 1 - 4 มีค่าเฉลี่ยทัศนคติเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลางแต่เป็นที่น่าสังเกตว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 2 ด้านนี้ สอดคล้องกับ อรรพรรณ บำรุง (2544) อ้างถึงใน ศิริวรรณ แซ่เตียว และคณะ (2548) ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพพฤติกรรมทางจริยธรรมกับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลพบว่า พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สูงขึ้นในส่วนใหญ่เนื่องมาจากความกลัวต่อกฎระเบียบ กลัวอาจารย์ และกลัวรุ่นพี่ จึงมีความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมจริยธรรมที่เหมาะสมมากกว่า นอกจากนี้แล้วประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติเชิงวิชาชีพอาจทำให้นักศึกษามีทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไป จากผลการศึกษาของ สร้อย อนุสรณ์ธีรกุล, เกษราวัลณ์ นิลวางกุล และสมพร วัฒนกุลเกียรติ (2543) พบว่า ทัศนคติของนักศึกษาต่อการพยาบาลเชิงบวกเริ่มลดลงตามลำดับชั้นปีที่สูงขึ้น เนื่องจากเห็นว่าการทำงานเป็นงานที่น่าเบื่อหน่าย เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและความรู้สึก เช่น ทำให้สุขภาพทรุดโทรม ไม่สดชื่น และรู้สึกเป็นทุกข์ในการทำงาน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยนี้พบว่า ทัศนคติเชิงจริยธรรมด้านความเมตตา กรุณาและด้านความเสียสละมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ และนักศึกษาชั้นปีสูงขึ้นมีแนวโน้มค่าเฉลี่ยลดลง ซึ่งทัศนคติเชิงจริยธรรมทั้งสองด้านนี้แสดงถึงเอกลักษณ์ที่สำคัญของวิชาชีพพยาบาล ดังนั้น ครูผู้สอนในรายวิชา ทฤษฎีและปฏิบัติควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมด้านดังกล่าวให้มากขึ้นในทุกชั้นปี อีกทั้งต้องให้ความสนใจกับพฤติกรรมการแสดงออกถึงความเอื้ออาทร และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย

ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษา เพื่อให้ทราบแนวทางในการส่งเสริมหรือพัฒนาทัศนคติเชิงจริยธรรมได้ตรงประเด็นมากขึ้น

สรุป

นักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปี มีทัศนคติเชิงจริยธรรมด้านความยุติธรรม ด้านความอดุสาหะ ด้านความมีระเบียบวินัยและด้านการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อยู่ในระดับมาก ส่วนทัศนคติเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี ด้านความเมตตา กรุณาและด้านความเสียสละอยู่ในระดับปานกลางซึ่งด้านที่มีความแตกต่างกันคือ ด้านความรับผิดชอบต่อความเมตตา กรุณา ด้านความอดุสาหะ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความเสียสละ และด้านการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ทั้งนี้ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยทัศนคติเชิงจริยธรรมโดยรวมสูงกว่าชั้นปีอื่น

เอกสารอ้างอิง

- ศิริวรรณ แซ่เตี่ยว และคณะ.(2548). *ทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา*. สงขลา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา.
- สถาบันพระบรมราชชนก. (2553). *ร่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพภายใน วิทยาลัย สังกัดกระทรวงสาธารณสุข*. มปป.
- สิวลี ศิริไล.(2551). *จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สร้อย อนุสรณ์ธีรกุล, เกษราวัลณ์ นิลวางกุล และ สมพร วัฒนกุลเกียรติ. (2543). *ทัศนคติของนักศึกษา พยาบาลต่อวิชาชีพการพยาบาล*. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 23 (2-4), 37-51.
- อภิวัฒน์ แก้ววรรณรัตน์. (2547). *จริยธรรม : คุณภาพการพยาบาล*. เชียงใหม่ : ยูนิตีแอนด์โปรเกรสโซลูชั่น.
- อุบลรัตน์ โพธิ์พัฒนชัย. (2550). *จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: ยุทธรินทร์ การพิมพ์.
- Bandura. (1977). *Social learning theory*. New Jersey: Prentice Hall.